

STANOWISKO
Komisji Skarg, Wniosków i Petycji
Rady Gminy Harasiuki
z dnia 20 lutego 2026 r.

W dniu 4 listopada 2025 r. do Rady Gminy Harasiuki wpłynął wniosek o ustanowienie pomnika przyrody w przedmiocie zespołu trzech drzew gatunku lipa drobnolistna oraz krzewu Lilaka pospolitego, złożony przez osoby fizyczne w trybie art. 241 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r., poz. 1691).

Zgodnie z art. 242 §1 Kodeksu postępowania administracyjnego wnioski składa się do organów właściwych ze względu na przedmiot wniosku.

Na podstawie art. 18b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r., poz. 1153 z późn.zm) rada gminy rozpatruje wnioski składane przez obywateli i w tym celu powołuje komisję skarg, wniosków i petycji.

Wniosek został przez Wiceprzewodniczącego Rady Gminy Harasiuki przesłany do Komisji Skarg, Wniosków i Petycji celem jego oceny i przedstawienia stanowiska Radzie Gminy.

W dniu 20 lutego 2026 r. Komisja Skarg, Wniosków i Petycji rozpatrywała przedmiotowy wniosek.

Po dokonaniu analizy omawianego wniosku i oceny jego zasadności Komisja Skarg, Wniosków i Petycji **rekomenduje następujące stanowisko:**

Komisja zapoznała się z opinią Wójta Gminy Harasiuki przedstawioną w dniu 20 lutego 2026 r.

Zasady ustanowienia pomnika przyrody reguluje ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r., poz. 13), która określa, że: „*ustanowienie pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego następuje w drodze uchwały rady gminy*”. Natomiast art. 48 wskazuje delegację ustawową do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017r. w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody.

W/w Rozporządzenie określa kryteria drzew które mogą zostać uznane za pomniki przyrody. W przypadku lipy minimalny obwód pnia drzewa mierzony w centymetrach na wysokości 130 cm wynosi 300 cm.

W celu określenia rodzaju gatunkowego oraz oceny stanu drzew uwzględnionych we wniosku zlecono wykonanie ekspertyzy dendrologicznej.

Z wykonanej ekspertyzy wynika, że poddane ocenie lipy drobnolistne to drzewa dojrzałe w słabej kondycji i zaburzonej statystyce, stwarzającej ryzyko dla ludzi przebywających w ich zasięgu jak również dla mienia znajdującego się w sąsiedztwie. Również nie widać cech naturalnego wycofywania korony - jedynie kilka niewielkich ilości pędów w niższych partiach koron, co może skazywać, że drzewa znajdują się w fazie zamierania. Obwód pnia na wysokości 130 cm 2 sztuk przekracza

300 cm natomiast 1 sztuki jest poniżej 300 cm, tym samym jedno drzewo nie spełnia kryteriów zawartych w rozporządzeniu.

Wskazany we wniosku krzew Lilak pospolity (*Syringa vulgaris*) **potocznie nazywany bzem** nie został uwzględniony w rozporządzeniu Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017r. w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody.

Odnosząc się do ekspertyzy dendrologicznej, należy uznać że stan fitosanitarny Drzew (lipa) jest słaby (pusty pień oraz wyraźne oznaki podpalenia środka pnia, połamane konary oraz martwe odnogi) w przypadku uznania ich za pomnik przyrody wymagane jest przygotowanie szczegółowego projektu lub opinii dendrologicznej określającej zakres prac (cięcie sanitarne, korekty korony, zabezpieczenia mechaniczne). W oparciu o w/w projekt wykonuje się prace, które muszą być nadzorowane przez osobę posiadającą odpowiednią wiedzę (arborysta, dendrolog), często wskazaną przez konserwatora przyrody lub zaakceptowaną przez niego.

Prace powinny wykonywać wyspecjalizowane firmy arborystyczne posiadające doświadczenie przy zabytkowych drzewach pod nadzorem konserwatorskim w celu upewnienie się, że zastosowane metody nie uszkodzą drzewa, a zakres prac jest zgodny z pozwoleniem i sztuką pielęgnacji drzew. Po zakończeniu prac sporządzany jest protokół odbioru z udziałem nadzoru.

W/w zakres działań wiąże się z poniesieniem znacznych kosztów finansowych niejednokrotnie liczonych w dziesiątki tysięcy złotych.

Biorąc pod uwagę fakt, że na terenie Gminy Harasiuki w dużych ilościach występują drzewa gatunku Lipa, które rozmiarami a przede wszystkim kondycją zdrowotną przewyższają drzewa uwzględnione we wniosku należy poddać pod rozwagę Rady Gminy zasadność uznania za pomnik przyrody przedmiotowe lipy.

Biorąc powyższe pod uwagę Komisja Skarg, Wniosków i Petycji wydaje opinię, że wniosek nie zasługuje na uwzględnienie, nie mniej jednak drzewa nie zostaną wycięte, a ich stan będzie monitorowany. W przypadku stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi i mienia, podjęte będą stosowne działania pielęgnacyjne lub zabezpieczające.

Przewodniczący Komisji

Ryszard Banach